

Sermo

fieri dignatus est particeps infirmitatis et miserie nostre. te quoque
mediate participes nos faciat beatitudinis glorie sue christus
dominus noster H AD E H

Sermo decimus tertius.

Benedicta tu in mulieribus? H
De benedictione nostre virginis marie benedic
te adhuc dicamus. adhuc audiamus. Felix
maria benedicta. infelix vero omnis anima ma
ledicta. maledicti omnes quibus dicitur Disce
dicte a me maledicti in ignem eternum. Maledic
ta ergo omnis anima viciosa. benedicta vero tu maria virtuosa.
Maledictionem per septem vicia capitalia mundus incurrit. be
nedictionem autem per septem virtutes contrarias maria obtinuit.
Benedicta ergo in mulieribus o maria. benedicta utique pro humili
tate contra superbiam. benedicta pro charitate contra inuidiam be
dicta pro lenitate et mansuetudine contra iracundiam. benedicta
pro strenuitate contra accidiam. benedicta pro liberalitate con
tra auariciam. benedicta pro sobrietate contra gulam. benedicta pro
castitate contra luxuriam B

Primo audiamus charissimi quomodo benedicta sit maria pro
humilitate contra superbiam. humiles enim sunt benedicti. ut
beati pauperes spiritus. glosa. Id est humiles et timentes deum. non
habentes inflatum spiritum e contrario ut superbi et cetera. Super
bi maledicti sunt sicut scriptum est. Increpasti superbos male
dicti qui declinant a mandatis tuis. Contra hanc superbie ma
ledictionem maria obtinuit humilitatis benedictionem. In ipsa
per vallem illam significari potest. de qua secundo parabolarum
xx. dicitur. Locauerunt locum illum vallem benedictionis: Si
omnis humilis est quidem vallis dei. iuxta illud ysaie. Omnis

vallis exaltabitur. quanto magis vallis maria que fuit humili-
tate profunda. Quid mirum si ipsa fuit vallis vallium. que fuit
humilissima humilium. **Q**uantis hec vallis benedicta benedic-
tionibus est exaltata pro humilitate sua tam profunda. tam vri-
li. tam grata: **U**nde beatus **augustinus** ait. **O** vere benedicta
humilitas marie que deum hominibus peperit. vitam mortali-
bus edidit. celos innouauit. mundū purificauit. paradysū ape-
ruit. et hominū animas ab inferis liberauit: **V**allis quāto humili-
or. tanto receptibilior est aquarū: sic etiam maria grarū. **V**al-
lis autem irrigationes aquarū recipit. quandoq; a superiori quā-
q; ab inferiori. **A** superiori quidem per pluuias defluentes de
monte superiori. ab inferiori vero per aquas effluentes de fon-
te. **A** **S**imiliter humilis maria quasi de superiori et
inferiori. quasi de monte quasi de fonte irrigata est: dum de di-
uina et humana filii sui natura. tāta grarū benedictione est infu-
sa. **H**ec itaq; est benedictio de qua legitur iudicū primo. **Q**u-
cum axa diceret patri suo da mihi benedictionem. dedit ei pater
suis irriguū superius et inferius. **A**xa marie tipum gerit. que
irriguam a celesti patre benedictione suscepit. dedit ei ei pater su-
irriguū superius in christi diuinitate. inferius vero in christi hu-
manitate. **I**tem superius in mēte. inferius in ventre. **I**tem superius
in charitate dei. inferius in charitate proximi. **I**tem superius in
contemplatione. inferius in actione. **V**el certe pater eius cele-
stis benedictionem dedit ei ineffabilis irrigui. **S**uperius in ce-
lis inferius in terris. vt in celis benedictionem glorie. in terris
vero benedictionem gratie possidens. benedicta esset: tam in ce-
lo q̄ in terra. scdm quod beatus **bernardus** iuuens dicit. **R**e-
mento maria quod christus maledictum pertulit crucis in ter-
ris qui te suam matrem benedixit in celis. **S**ed et in terris ab ā-
gelo benedicta. et a cunctis terre generatiōibus bñdā p̄dicaris
D **S**ecundo charissimi audiamus quomodo bene-
dicta est maria pro charitate contra inuidiā. **I**lli enim qui sunt
coniuncti per veram charitatem sunt a deo benedicti. in cuius
figura dicitur iii. regum viii. **C**onuertit rex faciem suam et bñ-

Sermo

dixit omni ecclesie israhel. i. congregationi fidelium. p. verā fide
z charitatem vnitorū. **C**ontrario vero inuidi maledicti sunt zc
Inuidi maledicti sunt sicut de iuido cayn dicitur genesis iiii. **E**da
ledictus eris super terram que aperuit os suū z suscepit sangui
nem fratris tui de manu tua. **C**ontra hanc inuidie maledictio
nem maria obtinuit charitatis benedictiōem. **U**nde ipsa per sa
ran significari potest de qua dominus dixit genesis xvi. **B**n
dicās z ex illa dabo tibi filium cui benedicturus sum. z ara in
pretatur carbo. hoc bene marie conuenit que tanq̃ carbo ardo
re charitatis ignita fuit. propter quod etiam ipsa bene per ru
bum ardentem significatur. **U**nde deuteron. xiii. dicitur. **B**enedic
tio illius qui apparuit in rubo veniat super caput ioseph. **I**o
seph interpretatur augmentum z significat quēlibet fidelem di
uina gratia auctus. **B**enedictus rubus z bñdctūs qui per incar
nationem apparuit in rubo. per quem tāta super capita fidelium
venit benedictio. **E**t o vere bñdctūs carbo. tam bñdctām flammaz
pducens. bñdctā maria tā benedctām prolem gignens: ex illa in
quit dñs dabo tibi filium cui bñdcturus sum. **P**ensa ergo quā
tā charitatē ad dñm maria habuit: cū deus filius eius sit corpa
liter. pensa z quantā ad p̃ximū habuit charitatem. cum omīs
bon⁹ p̃ximus filius eius spūaliter sit. **S**i autem filii ei⁹ sumus g
z fratres z filii eius sumus. **E**t ideo bñ de ista bñdctā matre di
citur anclimus. o benedctā z exaltata non tibi solis sed et nobis.
Quā magnū est q̃ admirabile est quod video per te venire
nobis. quod videus gaudeo. quod gaudēs dicere non audeo.
Si enim tu dñā es mater dei. nonne z alii filij tui sunt frēs dei.
Tercio charissimi audiamus quomō maria sit
benedctā pro lenitate z mansuetudine contra iracundiam. **I**ra
cundi enim maledicti sunt. sicut scriptum est gen. xlii. **M**ale
dictus furor eorum quia pertinax. z indignatio eorū quia du
ra. **C**ontrario vō māsuēti sunt bñdcti. **I**n figura huius ysaac bñ
dixit iacob qui erat homo lenis. z iacob bñdixit ioseph p̃s. **D**o
minus bñdicet populo suo in pace. **C**ontra maledictiōem iracū
dorum obtinuit maria bñdctiōem mansuetorū. cuius reuera mā
suetudo tanta fuit q̃ non solum p̃pria ira caruit. sed etiam iram

dei ad mansuetudinem conuertit. **¶** In ipsa bene per illam abigail significatur cui dauid dixit primo regū xxv. benedc̃melo quinz tuū z benedcā tu que prohibuisti me ne irem hodie ad sā guinem. z vlciscer me de manu mea. propriū ē māsuetoꝝ mā suetis ṽbis frangere iram offensorum. **¶** Juxta illud puerbioꝝ xv. Responsio mollis frangit iram. māsueta abigail māsuetaz mariam significat. **¶** Lis nosse q̃ mansueta fuerit maria audi be atum bern. **¶** Renoue inquit diligentius euāgelice hystorie seri em vniuersam. si quid forte increpatoꝝ. si quid durū. si qd de inqz signū tenuis indignationis occurrerit in maria. de cetero suspectam habeas z accedere verearis. q̃ si plenam magis ois pietatis z gr̃s. plene mansuetudinis z mie inueneris que ad eā pertinent. gr̃as age illi qui talem tibi mediatricem benigna mi seratione prouidit in quo nihil possit esse suspectum. **¶** Dauid chzm̃ significat qui p mansuetissimā mariam māsuēscit z placatur. o nis ergo anima morti eterne obnoxia anhelare non cessat ad tā tam marie mansuetudinem pro qua ipsa merito est b̃ndicta. di cat ergo. omnis spūs moribundus. dicat cum ancelmo dicente sic. o tu benedcā super mulieres que āgelos vincis puritate. s̃ac tos supas pietate. anbelat moribundus spūs meus ad tante be nignitatis aspectū. s̃z erubescit ad tantū nitoris asp̃m.

¶ Quarto audiamus charissimi quomō benedicta sit maria pro strenuitate contra accidiam. **¶** Accidiosi enim ma ledicti sunt qui opera dei strēnue z fideliter non agunt. **¶** Unde dicitur iheremie xlviij. **¶** Maledictus qui facit opus dei fraudu lenter z negligenter. **¶** Ec̃tra vero strenui sunt benedci. **¶** Gen. xiiij dicitur de abrahā post victoriam b̃ndixit ei melchizedech. **¶** Exodi xvi. b̃ndicet tibi dñs deus tuus in cūctis frugibus tuis z in omni ope manuuꝝ tuarum. **¶** Job. operibus manuum eius b̃ndixisti. **¶** Contra maledcōnem accidiosoꝝ obtinuit maria benedictionem strennuozum. **¶** Ipsa namqz significata esse pōt per illam yabel: que clauo syzaram interfecit. ppter quod indi cum iij. dicitur benedicta inter mulieres. **¶** Yabel. **¶** Yabel inter pretatur ascendēs: qd b̃n puenit marie q̃ nō sicut accidiosa des cendit: sed strenue de ṽtute in ṽtutem de inferioribus ad su

Sermo

poriora semper ascendit. Juxta illud cant. Que est ista que ascendit per desertum &c. Ita benedicta iabel quid fecit certe clauo tabernaculi sizarum interfecit. Sizara exclusio gaudii interpretatur. & bñ diabolū sciat qui a gaudio celesti exclusus. & alios excludere festinat. ymmo beu omnes nos excluderat p mīrēz humani generis. cuius exclusionis maledictio: exclusa est p bñ dictam matrem saluatoris. Unde bñ venerabilis beda presbiter ait Benedicta inter mulieres. per cuiusprum virgineū a natis mulierum maledictio prime mris exclusa est. Sed quid p clauum significatur quo caput sizare perforatur? Quid ē clau⁹ iste est nisi rigor discipline. quid enī rigor discipline accidiosis. nisi quasi quidam clauus in oculis. Rigor vtiq; discipline clauus est diabolū acerrime pungens. Clau⁹ est diabolū rigidissime configens. Benedicta itaq; iabel caput sizare clauo interficente confixit. Benedicta maria vtutem sathane rigore disciplinē in se extinxit. Benedicta ergo inter mulieres iabel benedicta inter mulieres maria. inter quas mulieres audi bedam qui ait. Non solum benedicta tu in mulieribus. sed etia; inter mulieres benedictas maiori bñdictione speāliter insigniris

H Quinto audiamus charissimi quomodo benedicta sit maria pro liberalitate contra auariciam. Auari enim maledicti sunt. scde petri secūdo Lor exercitatum auaricie habentes: maledictionis filii sunt &cete. Econtra vero liberales sunt benedicti quibus in die iudicii dicitur: Venite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnū a constitutione mūdi. Euri uenim & dedistis mihi manducare. Sitini euim & dedistis mihi bibere & cetera. Item qui abscondit frumenta maledicetur in populis. Benedictō autem super caput vendentiu;. puerb. xxii. Qui pronus est ad miām benedicetur puerb. xxxi. splendidū in panibus bñdicēt labia multorū. Contra hāc maledictō; auarorum obrinuit maria bñdctōem liberaliū. Ipā namq; tēp vena fontana semp fuit effluens semp larga. & ideo vere benedicta: juxta illud prouerbiōrū v. Sit vena tua benedicta In tēporalibus vena ista benedicta plusq; larga fuit: quia large et per

fecte omnia contempsit. **I**n scdm expositionem haymonis be
 ara dei genitrix lunaz sub pedibus habuit. quia cuncta tempora
 lia desperit. **Q**uante gratie p hanc venam ad homines deflux
 erunt. **S**it igitur o ecclesia vena tua benedcā. per quam tanta ti
 bi affluunt bona. **V**ere vena nobilis. vena spū sancto plena. ve
 na fons vite. vena salutis nostre est maria. **P**er hanc namqz ve
 nam fons vite ad nos venit. z per hanc ad fontem vite ihesum
 christum etiam nos venimus. z ideo est vere benedcā. **I**n bea
 tus bernard. air. **P**er te accessum habemus ad filium o bñdca
 inuētrix gratie. genitrix vite. mater salutis. adiuvā nos: vt per
 te suscipiat nos qui per te datus est nobis. **I** **¶**
Sexto audiamus charissimi quomodo benedcā sit maria. pro
 sobrietate contra gulam. **G**ulosi namqz maledicti sunt. sicut pa
 tet in gula primoz parentum. pro qua z ipsi z totū genus huma
 nuū maledcōem incurrerunt. **C**ontra vero sobrii sunt benedci
Mathei. vi. **B**eati qui esuriunt z sitiūt iustiam. **I**tem beati q
 nunc esuritis quia saturabimini. **C**ontra hanc maledcōnem gu
 losorum maria obtinuit benedictionem sobrioz. **P**erito enī
 contra maledictionem gule in paradiso materiali habundave
 runt bñd cōes tēperantie in paradiso spūali. **I**uxta illud ecclā.
 xl. **G**ratia quasi paradifus in benedictionibus. **T**anta gratia
 rum copia in maria habundavit vt etiam ipā graciola virgo pa
 radifus quodammodo dici possit. **D**ec autem graciolissima vir
 go maria fuit quasi paradifus in benedictionibus. **S**icut enim
 in paradiso materiali gula eue meruit maledcōnes penarū. sic
 in paradiso spūali temperantia marie meruit benedictioēs gra
 tiarum. **I**nde augustinus air. **M**aledictio eue in benedictio
 nem mutatur marie. **S**icut autem gula eue non solum in aīma
 sed etiam in corpore. non solum maledictionem spūalem. s; etiā
 corporalem incurrir. sic temperantia marie non solum benedic
 tionem in anima. sed etiam in corpore. non solum bñd cōne spū
 alem sed etiam corporalem obtinuit. **M**aledictio enim eue gu
 lose fuit parere cum dolore. **B**enedcō autem marie temperate
 fuit parere sine dolore. **T**este beato bern. qui air. **B**enedicta tu
 in mulieribus. que illam generalem maledictionez euasisti qua

Sermo

domini est. in dolore paries filios. et nihilominus illam qua secutum est. **B**enedicā sterilis in israel. hanc singularem consecuta es benedictionem. ut nec sterilis maneat. nec cum dolore parias

R **S**eptimo audiamus quoniam benedicta est maria per castitatem contra luxuriam. luxuriosi namque maledicti sunt sicut **deuteron. xxvij.** dicitur. **M**aledictus qui dormierit cum uxore patris sui. et dicet omnis populus amen **E**contra vero continententes sunt benedicti **Mathei. Beati** mundo corde. **A**ltra hanc incontinentie maledictionem maria meruit continentie benedictionem sicut signatum est **iudith. xv.** **A**bi dicitur benedixerunt illam omnes una voce dicentes **Tu gloria iherusalem. tu leticia israel. tu honorificentia populi mei. quia fecisti viriliter et confortatum est cor tuum eo quod castitatem amaueris. et post virum tuum alienum nescieris. Ideo manus domini confortavit te. et eris benedicta in eternum. In hac caste iudith benedictione potest benedictio marie non solum significari. sed etiam per locum a minori probari. Si enim sic benedicta est vidua casta. quanto magis virgo casta maxime talis virgo que et deum parere et certe sic deum parere meruit quod virginitatem non amisit. propter quod beatus beda dicit **Benedicta est incomparabiliter que et diuine generationis gloriam suscepit et coronam integritatis seruauit****

Notandum autem est quod in scriptura inuenimus benedictionem coniugatam. benedictionem viduam. benedictionem virginem. benedictionem coniugatam fuit zara de qua **berthobie nono.** **D**icat benedictio super uxorem tuam. **B**enedictionem autem vidua fuit iudith sicut ostensum est supra **De vidua quoque benedictionem in ps. lvi.** **V**iduam eius benedicens benedicam **Benedicā virgo fuit virgo maria teste angelo qui dixit. benedicā tu in mulieribus. Benedicā ergo que coniugalem. benedicta magis que vidualem. benedicta maxime que virginalem amauerit castitatem**

Benedicā certe que cum zara et suzanna fuerit casta coniugaliter. benedicā magis que cum iudith et anna casta fuerit vidualiter. benedicā maxime que cum maria fuerit casta virginialiter. **P**ropter hoc bene **Augustinus** dicit **Bonū suzanne in coniugali castitate laudamus. sed tamen ei bonū anne vidue ac multo magis virginis**

marie antepoinimus **V**ere dignuz et iustum est hoc **S**i dignū est vt benedicta sit que cum viro suo virum alienum non nouit. et si iustum est. vt magis benedicta sit. que nec cum viro nec post virum suum alicuium nouit **D**ignuz et iustuz est vt maxime benedicta sit que nec suum nec alienum virum nouit. et tamen virum tam inmensum concepit **I**deoq; beatus augustinus exclaimans ait. **O** femina super feminas benedcā. que viruz omnino non nouit. et virum suo vtero circūdedit

Sit igitur charissimi benedicta pro humilitate. benedicta pro charitate. benedicta pro lenitate. benedicta pro strenuitate. benedicta pro liberalitate. benedicta pro sobrietate. benedicta pro castitate maria merito fuit que humilitate excellentissima. charitate opulentissima. lenitate patientissima. strenuitate feruentissima. largitate affluentissima. sobrietate abstinentissima. virginitate continentissima **E**ya ergo tu tam multipliciter benedicta: tu tam feliciter super benedicta maria. oramus vt pro tua benedictione nos miseros absolutos ab omni male / dictione dignos reddas diuina benedictione. per dñm nostrū **I**esum christum filium tuum **A**men.

¶ Sermo .xiii.

Benedictus fructus ventris tui. A.

Ostensus est supra quō maria ppter purissimā vite innocētiā merito p aue salutat. quō ppter copiosissimā grē affluētiā merito grā plena commemoratur. quō ppter familiarissimā dei pntiam: dominus secum fore insinuat. quō propter dignissimam persone sue reuerētiā merito bñdca in mulieribus nunciatur. ostendendū est nūc quō propter utilissimā prolis sue excellentiā merito benedictus fructus ventris sui clamatur **B**enedictus ergo fructus ventris tui. o bñdca mater